

PROTEST TEGEN DE CENSUR VAN DE WETENSCHAP DOOR DE DIRECTIE VAN HET CENTRAAL PLANBUREAU

[HTTP://WWW.DATAWEB.NL/~COOL](http://www.dataweb.nl/~cool)

Ik protesteer tegen de censuur van de wetenschap door de directie van het Centraal Planbureau (CPB).

In 1989 was ik zeven jaar in dienst op het CPB als econometrist en wetenschappelijk medewerker. In dat jaar was ik betrokken bij de CPB lange termijn studie *Nederland in drievoud 1990-2015* en ik maakte daarvoor het eerste verkennende 'technisch pad'. Mijn bevindingen – mede n.a.v. de val van de Berlijnse Muur in diezelfde periode – leidden tot een interne notitie van 23 november 1989 met de conclusie dat de grootste problemen niet speelden op de lange termijn maar juist de middellange termijn. Terwijl mijn chef in oktober een dubbele periodiek had voorgesteld – zoals gebruikelijk voor medewerkers op het zogenoemde 'referentiepad' – kreeg ik in december slechts één periodiek. Mijn chef vertelde dat die notitie slecht gevallen was bij de directie en dat ik hem beter niet had kunnen schrijven. Hij waarschuwde voor mijn komende promotie naar een hogere salarisschaal. Dit alles was vreemd: want moet een wetenschapper aan dit soort gevolgen denken wanneer hij iets naar voren brengt ?

Advies tot een parlementaire enquête

Doorvragen naar de betekenis van de situatie leidde ertoe dat ik in april 1990 naar een kamertje apart werd geplaatst met de nieuwe opdracht 'lezen en schrijven'. Ik heb mijn analyse daar uitgewerkt tot een lezing voor het 'Albeda congres' van zomer 1990 en ik kon daarin verantwoord adviseren tot een parlementaire enquête naar de toen 20 jaar voortdurende massale werkloosheid en de rol daarbij van de voorbereiding van het economisch beleid en in het bijzonder de rol van het CPB. Deze lezing heb ik ingebracht als CPB-notitie. Maar deze werd door directeur Gerrit Zalm van interne bespreking tegengehouden, en daarmee ook weerhouden van de publicatiegang in de reeks 'op naam van de auteur'. Dit is censuur van de wetenschap en een inbreuk op de wetenschappelijke ethiek. Inderdaad oordeelde later een commissie van wetenschappers dat de directie hier de verdenking op zich laadt rechter in eigen zaak te zijn. Ook is de studie *Nederland in drievoud* in 1992 verschenen zonder dat mij de ruimte werd gegeven om een minderheidsrapport te schrijven.

Nieuwe gedachten zijn per definitie onbekend

Mijn analyse is nieuw. Anderen kunnen niet weten wat ik nieuw bedacht heb. Natuurlijk kan ik het ook mis hebben, die optie laat een wetenschapper altijd open. Het punt is evenwel dat ik na kritische reflectie vind dat er wel degelijk een nieuwe analyse is. Dit heeft gevolgen: (1) Wanneer anderen het niet begrijpen dan zouden zij eerst vragen moeten stellen voordat zij kunnen stellen dat het onzin is. (2) Wanneer de collega-economen de nieuwe kennis ontberen dan kunnen zij de

economische situatie niet adequaat beoordelen. (3) De CPB-modellen bevatten fouten. Aldus werken de collega's op het CPB met informatie die door de censuur is gecorrumpeerd. De voortgang van kennis en inzicht is hier gediend met discussie en publicatie.

De censuur is ongedaan te maken. Censuur verdwijnt niet vanzelf, ook al verstrijken er jaren. De directie stelt dat het CPB een onafhankelijk wetenschappelijk instituut is. Ik betwijfel of dat juridisch en praktisch klopt, maar in ieder geval was mijn aanstelling een wetenschappelijke. Wetenschap bestaat niet wanneer men censuur toestaat. Derhalve moet de analyse intern gepresenteerd kunnen worden en moet de mogelijkheid van publicatie open staan.

Advies tot een boycot van Nederland

In 1990 schreef ik over 20 jaar massale werkloosheid, in 2005 is het 35 jaar, en ik adviseer daarom tot een boycot van Nederland – excl. uitgevers en internet – totdat de censuur door de directie van het CPB is opgeheven.

Het parlement is onjuist geïnformeerd

Ten aanzien van het advies tot een parlementaire enquête moet het parlement natuurlijk zelf weten wat het wil, maar het punt blijft dat wanneer regering en parlement wetenschappelijk advies willen, hetgeen ik toch uit mijn wetenschappelijke aanstelling zou mogen afleiden, dat mijn analyse en advies dan zonder dwang de publicatiegang moeten kunnen maken. Ik heb genoemde notitie in 1990 na de censuur natuurlijk direct aan het parlement gezonden en het parlement is in die zin geïnformeerd, maar het blijft een notitie die niet intern besproken is kunnen worden, en in die zin is het parlement juist niet volledig geïnformeerd.

Vrijwel niemand gelooft de censuur

Sinds 1989 laat zich een grote onverschilligheid t.a.v. deze censuur van de wetenschap vaststellen. Ook het huidige kabinet Balkenende, dat oproept tot meer aandacht voor normen en waarden, maakt de censuur niet ongedaan. Actueel valt op dat Gerrit Zalm de vrijheid van satire t.a.v. het koningshuis verdedigt, maar dat maakt de censuur binnen de overheid t.a.v. de wetenschap nog niet ongedaan. Maar ook economen en journalisten doen nauwelijks iets met het feit dat er censuur wordt gepleegd. Dit alles bevestigt ook mijn analyse uit 1989 dat een parlementaire enquête nuttig zou zijn, zie mijn gecensureerde analyse – die men natuurlijk pas echt kan zien wanneer de censuur is beëindigd. Ik kan slechts tegen deze onverschilligheid waarschuwen.

Merk op: De collega's op het CPB weten nauwelijks waarover het gaat. Ik werd immers plots op een kamer apart geplaatst, bespreking van mijn analyse is

tegegehouden, en ik heb de correcte en dus formele weg bewandeld en dus niet de wandelgangen. Tevens zijn directie en chef mijn persoonlijk functioneren zwart gaan maken – dus de man in plaats van de bal gaan spelen – en dat maakt de situatie voor anderen minder overzichtelijk. Begrip is dus nodig voor het onbegrip bij de collega's op het CPB. Echter, met mijn functioneren is niets aan de hand en in een moeilijke situatie heb ik juist netjes gehandeld. Met mijn economische analyse is ook niets mis. Er is dus iets heel anders aan de hand. Een parlementaire enquête kan helpen om hier duidelijkheid in te krijgen.

De rechtspositie van ambtenaren is zwak

Een ander aspect is de rechtsgang. Ter bewaring van rechten alsmede vanuit de gedachte dat op deze manier ook informatie naar boven komt heb ik ook de juridisch correcte weg bewandeld. Velen menen dat de rechtspositie van ambtenaren sterk is maar dat is een misverstand. Er loopt nog steeds een procedure tegen het Ministerie van EZ met een rechtszitting op 8 december 2004. Dit is in juli 2003 bij de rechtbank afgedwongen, want bij EZ laat zich een grote onwil constateren om de kwestie netjes te behandelen. De juridische situatie is inmiddels bizar. Rechters hanteren geen wetenschappelijke normen maar kiezen het uitgangspunt dat het 'bevoegd gezag' wel gelijk zal hebben. Bezwaar leidt niet tot nader onderzoek, getuigen en deskundigen worden niet opgeroepen. Zo kunnen juristen schaamteloos allerlei laster over iemand beweren zonder dat rechters ingrijpen. De directie verdedigt zich met het argument dat de rechter het ontslag heeft toegestaan. Op deze manier zijn er dus twee Baronnen Von Münchhausen die elkaar in de lucht houden. De directie blijkt hierdoor een machtspositie te hebben die de wetenschapsbeoefening schade doet. Voor een goede beoordeling van de situatie moeten de gerechtelijke uitspraken dus kritisch gewogen worden. Misschien kan het de ogen openen dat de CPB-directie niet aan een wetenschappelijke toets meewerkt.

Wetenschappers over het CPB

De CPB-directie heeft zich open gesteld voor een internationale visitatiecommissie. Ik heb de commissie verzocht tot een gesprek maar men heeft mij niet uitgenodigd. Deze gang van zaken lijkt me niet correct. Eventueel heeft de visitatiecommissie een andere taakopvatting gehanteerd dan ook het controleren op censuur maar dan kan de directie ook weer niet stellen dat zij hier aan een adequate toets heeft meegewerkt.

Commissie Integriteit Rijksoverheid

Ook de Commissie Integriteit Rijksoverheid (CIR) doet niets. De CIR is rond 2000 ingesteld en hanteert het argument dat ik vóór 2000 ontslagen ben en geen rijksambtenaar meer ben. Dit is curieus omdat de zaak nog loopt en ik voor de rechter wel als rijksambtenaar wordt behandeld. Is het nu integer van de CIR dat men dit formele argument hanteert of vergt de integriteit van de rijksoverheid een alertheid bij meldingen?

Gevolgen van de censuur

De betekenis van de censuur is dat de wetenschappelijke discussie momenteel gecorrumpeerd is. Dit kan allerlei

gevolgen hebben. Ten aanzien van de economische problemen denken velen bijvoorbeeld dat die reeds onder het kabinet Kok ontstonden. Men ziet dan slechts gebrek aan politieke wil en veronderstelt dat het advies van het CPB het best denkbare was. Dat is dus een misvatting want de wetenschappelijke discussie is reeds onder het kabinet Lubbers aangetast en het advies van de CPB-collega's is niet het best denkbare.

Drie boeken op www.rozenbergps.com

Ik wacht totdat de discussie weer gevoerd mag worden. Daarbij ben ik terughoudend m.b.t. publicaties in de tijdschriften. Ik plaats af en toe papers op het internet maar doe dat vooral om te archiveren dat dingen bekend zijn zodat ik in de toekomst niet het verwijt kan krijgen dat dingen dan pas bekend worden. Voor het grotere publiek adviseer ik Hans Hulst en Auke Hulst m.m.v. ondergetekende, *Werkloosheid en armoede, de oplossing die werkt*, Thesis Publishers 1998, alsmede Thomas Cool en Hans Hulst, *De ontketende kiezer*, Rozenberg Publishers 2003. In januari 2005 komt er voor economen een tweede editie van mijn *Definition & Reality in the General Theory of Political Economy* uit. Voor de echte voortgang is het vanzelfsprekend nodig dat de censuur ongedaan wordt gemaakt.

Vervolgens weer censuur op het Erasmus MC

Na het onheuse ontslag door de directie van het CPB heb ik nog slechts tijdelijke banen kunnen krijgen. Het is zwaar om als macro-econometrist steeds om te schakelen naar nieuwe terreinen. Sinds maart 2002 werkte ik op het Erasmus MC mee aan onderzoek naar de kosten-effectiviteit van het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker. Echter, toen daar in april 2004 een seminar over de stelselherziening van de gezondheidszorg werd gehouden, en ik een vraag stelde over de gevolgen van de censuur door de directie van het CPB voor die discussie over die stelselherziening, toen werd ik weer ontslagen. Zie mijn website voor deze bizarre gang van zaken.

Ter afsluiting

Terwijl deze kwestie sleept blijf ik ook een burger die politiek actief wil kunnen zijn. Wat de huidige politiek ervan terecht brengt vervult me met weerzin. Daarom ben ik kandidaat voor het Europese presidentschap en roep ik op tot vorming van een nieuwe politieke partij, een Sociaal Liberaal Forum ter bevordering van de vrijheid, gelijkheid en broederschap. Deze politieke stellingname kan verwarring wekken ten aanzien van mijn wetenschappelijke positie. Die verwarring is te voorkomen. Ik zal dit stuk dan ook ondertekenen met de verlatijnste naam *Colignatus* om te benadrukken dat ik dit protest schrijf als wetenschapper.

Aldus zij herhaald dat ik protesteer tegen de censuur van de wetenschap door de directie van het Centraal Planbureau.

Thomas Colignatus

<http://www.dataweb.nl/~cool>

26 november 2004